

Доступ до документів, що є об'єктами авторського і суміжних прав та права інтелектуальної власності, надається на загальних підставах, якщо інше не передбачено письмовим розпорядженням суб'єкта права (фондоутворювача чи іншої особи) або його спадкоємців.

З моменту надходження до архіву для постійного зберігання всі документи фонду особового походження вченого-аграрія стають державною власністю, не підлягають поверненню, купівлі чи продажу.

Порядок ознайомлення із матеріалами фонду особового походження здійснюється відповідно до поданої письмової заяви та дозволу керівництва установи. Академічним установам, дійсним членам та членам-кореспондентам НААН архівні матеріали видаються з метою тимчасового користування за межами установи після погодження з дирекцією, але не більше, ніж на десять днів.

Науково-дослідницька робота та ознайомлення із матеріалами фонду особового походження дозволяється лише після повного завершення науково-технічного опрацювання документів.

Таким чином, архівний фонд особового походження ННСГБ НААН створений з метою збереження наукових і творчих матеріалів, біографічних, рукописних, епістолярних та інших документів особового походження видатних постатей, першочергово вчених-аграріїв України.

РОЛЬ ПОШУКОВИХ ЕЛЕМЕНТІВ В ОПТИМІЗАЦІЇ ВІДБОРУ ІНФОРМАЦІЇ В РЕФЕРАТИВНОМУ ЖУРНАЛІ «АГРОПРОМИСЛОВИЙ КОМПЛЕКС УКРАЇНИ»

Романчук Л.О.

Національна наукова сільськогосподарська бібліотека НААН (м. Київ)

За 25 років незалежна Україна зайняла достойне місце в світовому інформаційному просторі і в умовах реформування агропромислового виробництва вирішує проблеми розробки і впровадження системи інформаційного забезпечення АПК на основі найновітніших технологій, зокрема системи реферування потоку вітчизняної наукової сільськогосподарської інформації.

Незаперечним є той факт, що реферативний журнал (РЖ) – це вікно в індустрію науки, її інформаційне джерело, засіб пошуку та обміну інформацією.

Слід зазначити, що РЖ «АПК України» у непростий час становлення аграрних реформ взяв на себе функцію інформаційного забезпечення АПК з метою підвищення ефективності наукових досліджень, першочергового вирішення проблем, спрямованих на збільшення обсягів виробництва нових, економічно вигідних наукових розробок, які забезпечують максимальну віддачу й ефективне використання світового досвіду та національного наукового потенціалу, що представляє значний інтерес для науковців, фахівців та

інформаційних працівників.

З 1999 р. вийшло друком 66 номерів РЖ «АПК України», які містять понад 24 тис. рефератів, а це вже достатній масив, який може вважатися моделлю основних напрямів розвитку АПК країни. Його можна й потрібно використовувати, тобто знаходити необхідну тематичну інформацію, результати експериментів, новітніх технологій, методичні рекомендації тощо.

Мета даної публікації – допомогти споживачам реферативної інформації здійснювати пошуки наукових матеріалів за певну ретроспективу, використовуючи наявні в РЖ пошукові елементи.

Об'єктами дослідження є бібліографічна інформація, індекси УДК, ключові слова, прізвища авторів, довідковий апарат.

Інформаційний масив у РЖ систематизовано згідно з рубриками УДК, яка характеризується єдністю (інтегральність), взаємозв'язком понять, багатоаспектністю, здатністю до деталізації й об'єднання предметів і понять, можливістю охоплювати весь універсум знань. Пошукова мова УДК є надійним орієнтиром у довідково-інформаційних системах, а це дає змогу фахівцю швидше зорієнтуватися в масиві інформації за тематичним спрямування своїх професійних потреб. Це свідчить про унікальну пластичність, якої не має жодна з існуючих класифікаційних систем, а також характеризує її як найзручнішу й досить гнучку для направленою інформаційного пошуку.

Слід зауважити, що успішний й оперативний пошук інформації за тематикою професійних інтересів споживача багато в чому залежить від вірного, точного, якісно сформованого індексу УДК. Разом з тим треба зазначити, що індексація розділу 631 (сільське господарство) у РЖ «АПК України», особливо рубрики сільськогосподарська екологія, біотехнологія, радіоекологія, захист рослин та низка інших потребує пильної уваги й подальшого перегляду, оскільки їх структура й деталізація відстають від стрімкого розвитку наукових досліджень і введення нових понять (нанотехнологія, клітинні технології і маркерні системи, радіонукліди, агроекологічний моніторинг, фітоіндикація і фітотерапія, біотехнологія нановакцин, клональне мікророзмноження, хелатні сполуки тощо).

Назва першоджерела, наведена в авторському варіанті без редакції, є наступним елементом, який полегшує пошук необхідної інформації, розкриваючи зміст публікації, роботи, дослідження.

У пошуку релевантної наукової чи експериментальної інформації позитивну роль відіграє такий елемент пошукової мови, як прізвища авторів, що служать орієнтиром у відборі пріоритетних, наукоємних та перспективних першоджерел.

Для повноти оперативного пошуку потрібної інформації необхідно використовувати ключові слова (ДСТУ 2392-93), як «слова чи словосполучення слів (можливо у нормованій формі), взяті з назви чи тексту документа і які характеризують його зміст і забезпечують його пошук».

Актуальність, новизну, важливість інформації підкреслюють ключові слова із назви, а виділені із тексту, дають споживачеві додаткову детальнішу

інформацію. Найоптимальніша кількість ключових слів, на думку автора, має бути в середньому 5, але повноінформативних, які дадуть споживачеві змогу оперативно прискорити пошук необхідної інформації. Довідковий апарат РЖ «АПК України» є одним із важливих елементів пошукової мови і складається з авторського й алфавітно-предметного покажчиків, покажчика використаних періодичних і продовжуваних видань, списку скорочень і абревіатур, структури реферату. В авторському покажчику в порядку алфавіту розміщено прізвища всіх авторів прореферованих публікацій, а також порядкові номери рефератів, що спрощує і прискорює пошук.

Істотну роль відіграє алфавітно-предметний покажчик, в основі якого закладено ключові слова — найефективніший механізм пошуку необхідної інформації. Зазначений покажчик містить в алфавітному порядку предметні найінформативніші слова рефератів та всі номери тих рефератів, з яких вони були визначені, що сприяє оперативності здійснення предметного пошуку рефератів, розсіяних у великому інформаційному масиві тематичних рубрик РЖ.

Відомості про джерельну базу реферативної інформації розміщено в покажчику використаних періодичних і продовжуваних видань до кожного попереднього номера РЖ «АПК України».

Зазначені вище елементи пошукової мови РЖ полегшують, прискорюють і спрощують пошук релевантної інформації в значному за обсягом масиві рефератів, розміщених в РЖ «АПК України».

ДОСВІД РЕФЕРУВАННЯ НАУКОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ В ННСГБ НААН: РЕФЕРАТИВНИЙ ЖУРНАЛ «АПК УКРАЇНИ»

Ручко Т.В.

Національна наукова сільськогосподарська бібліотека НААН (м. Київ)

Реферативний журнал (РЖ) – періодичне видання, яке публікує реферати наукових робіт та інші вторинні інформаційні матеріали (бібліографічного опису, анотації) у взаємозв'язку з довідково-пошуковим апаратом, що включає зміст (зміст), рубрикацію (класифікаційну схему) видання і допоміжні покажчики. РЖ служить засобом поточного оповіщення фахівців про всю інформацію, що публікується у новій науково-технічній літературі з даної галузі чи галузей або окремих проблем. Визначено, що без допомоги РЖ фахівець може ознайомитися не більше, ніж з 6% опублікованих робіт, а за допомогою РЖ – близько 80%. Отже, РЖ компенсує такий наслідок диференціації науки, як розсіювання публікацій; сприяє інтеграції науки, дозволяючи фахівцеві стежити за досягненнями у суміжних галузях науки або техніки та використовувати ці досягнення у своїй галузі. РЖ сприяє підтримці єдності науки, впорядкуванню науково-технічної термінології, частковому усуненню інформаційних бар'єрів, розробці прагматичних класифікацій або рубрикацій науки.